

תוכן עניינים

1	פתח דבר
3	שער א': אדניה ונגזרותיה של טענת הההגנה מן הצדק
3	פרק א': מבוא
7	פרק ב': תום-לב כעיקרון על
7	1. כללי
7	2. דיני ההשתק
7	2.1 כללי
8	2.2 השתק שבהבטחה
9	2.3 השתק שיפוטי
13	פרק ג': הגנה מן הצדק וההשתק הפלילי
פרק ד': מבחן התנהלות בלתי-ראויה של הרשות הציבורית - נגזר מעיקרון	
21	תום-הלב
21	1. כללי
21	2. הכלל בדבר איסור על ניגוד עניינים
25	3. מהותו של חוסר תום-הלב דרך פעולת רשויות ציבוריות
פרק ה': הזכות להליך הוגן - זכות חוקתית - חוק יסוד: כבוד האדם	
27	וחירותו
33	פרק ו': הרשות הציבורית והתנהגות מפלה
33	1. כללי
34	2. ההתנהגות המפלה או בלשון אחר ה"אכיפה הבררנית"
37	פרק ז': סיכום
39	שער ב': הליכי חקירה - פתיחת הליכים - מחדלי חקירה
39	פרק א': ההליכים לפני הגשת כתב האישום
39	1. התלונה (סעיף 58 לחוק סדר הדין הפלילי)
41	2. חקירת משטרה (סעיף 59 לחוק סדר הדין הפלילי)
41	2.1 מבוא
42	2.2 חובת הזהירות המוטלת על המשטרה
42	3. מטרתה של החקירה הפלילית
43	4. מה צריכה לכלול חקירה משטרתית
44	5. באילו תנאים קמה חובת המשטרה לקיים חקירה
45	6. חובת הזהירות החלה על המדינה
47	7. החלטה שלא לחקור בעבירות מין או אלימות כלפי בן זוג (סעיף 59א לחוק סדר הדין הפלילי)
47	8. העברת חומר חקירה לפרקליט או תובע משטרת, העברת החומר בעבירת פשע והמשך חקירה (סעיפים 60 עד 61 לחוק)
50	

8.1	העברת חומר חקירה לפרקליט או לתובע משטרתי - סעיף 60 לחוק	50
8.2	יידוע על העברת חומר חקירה לתובע בעבירת פשע - סעיף 60א לחוק	54
8.3	פתיחת חקירה - סעיף 61 לחוק	57
9.	העמדה לדין וסגירת תיק (סעיף 62 לחוק)	58
9.1	כללי	58
9.2	שיקולי התביעה	62
9.3	דיות הראיות	62
9.4	עניין לציבור	62
9.5	יתרונותיו של ההליך הפלילי	67
9.6	חסרונות ההליך הפלילי	67
9.7	הדין כאשר הבחינה הראייתית אינה מגלה תוצאה חד-משמעית	69
9.8	אישומים כלפי אישי ציבור	70
9.9	שיקול-דעת התובע בדבר "עניין לציבור"	72
9.10	שוויון בהפעלת כוח התביעה	73
9.11	סבירות שיקול-הדעת	74
9.12	החלטה סבירה באשר ל"עניין לציבור"	76
9.13	התערבות בית-הדין הגבוה לצדק בשיקולי התביעה	76
9.14	מהות שיקול-הדעת הנתון לראש התביעה בהעמדה לדין	78
9.15	היקף הביקורת השיפוטית על שיקול-דעת היועץ בעניין הקשור להעמדה לדין	81
9.15.1	כללי	81
9.15.2	החלטה נגועה בפסול ערכי - ביקורת שיפוטית מעמיקה ...	81
9.15.3	ביקורת שיפוטית לגבי סבירות החלטת היועץ המשפטי ...	81
9.16	כללי שיקול-הדעת והביקורת השיפוטית בהכרעה לגבי מהות האישומים והסדרי טיעון	86
9.16.1	כללי	86
9.16.2	היקף התערבותו של בית-המשפט הגבוה לצדק	86
9.16.3	האם קיימות עילות, הפוגמות בשיקול-דעת מינהלי "רגיל", אך אינן פוגמות בשיקול-דעתו של היועץ המשפטי לממשלה?	91
9.17	מהו המבחן שראוי כי ינקוט אותו התובע הישראלי?	93
9.18	זכות העיון של אדם בתיק חקירה פלילית נגדו, אשר בסופו-של-יום נסגר מחוסר ראיות	98
9.18.1	כללי	98
9.18.2	הערכים המתמודדים	101
9.18.3	מידע שאי-גילוי היה תנאי למסירתו	104
9.18.4	האיזון בין הערכים המתמודדים	107

9.18.5 מעמדה הנורמטיבי של הזכות הפרטית לקבלת מידע.....	108
9.19 סגירת תיק בעבירות מין או אלימות כלפי בן זוג (סעיף 62א לחוק).....	113
9.20 הודעה על החלטה שלא לחקור או להעמיד לדין, ערר, מועד לערר, מתן החלטה בערר והודעה על החלטה בערר (סעיפים 63 עד 65 לחוק).....	114
פרק ב': הליכי חקירה.....	119
1. רשויות החקירה והחובות המוטלות עליהן.....	119
2. תרגילי חקירה.....	120
3. היעדרה של ראיה שמקורה במחדלי רשויות החקירה.....	122
4. השיקולים ביסוד הבדיקה של המחדל החקירתי ותוצאותיו.....	123
5. אחריותה של המדינה להבאת עדים.....	125
6. מחדלי החקירה וזיכוי של נאשם.....	126
7. מחדלי החקירה וקיפוח הגנת הנאשם.....	126
8. מחדל חקירתי וסוגיית ה"נזק הראייתי".....	127
9. אופיים של מחדלי החקירה וריפוי המחדל.....	129
10. אבחנה בין מחדל חקירה לאי-מיצוי כיווני חקירה.....	131
11. מחדל חקירתי ו"ספק סביר".....	132
12. מחדלי חקירה בעבירת מין.....	134
שער ג': דוקטרינת ההגנה מן הצדק במבחן ההלכה והמעשה...137	
פרק א': גלגולה של הדוקטרינה.....	137
פרק ב': אכיפה מפלה או בלשון אחר אכיפה בדרנית.....	141
1. אכיפה מפלה שאיננה מכוונת - האם היא יכולה להוות עילה להפעלת דוקטרינת ההגנה מן הצדק?.....	141
2. אכיפה מפלה כעילה להגנה מן הצדק בהלכה הפסוקה.....	141
3. סיכום ביניים.....	144
4. הביקורת השיפוטית על האכיפה המפלה בדין הפלילי הנהוגה במשפט המשווה.....	144
4.1 המשפט האמריקאי.....	144
4.2 המשפט האנגלי.....	145
4.3 הטעמים לתחולת ההגנה מן הצדק בעילה של אכיפה מפלה.....	146
5. הטעמים המורים על מתן פרשנות מרחיבה לדוקטרינת ההגנה מן הצדק, ועל החלתה על יסוד הטענה להפליה פסולה בהעמדה לדין.....	146
6. על הביקורת המינהלית בפלילים ודוקטרינת ההגנה מן הצדק.....	147
7. היחס שבין שתי הדוקטרינות, נקודות הממשק ביניהן וגבולות גזרתן.....	149
8. סיכום ביניים - תחולתה של דוקטרינת ההגנה מן הצדק במצבי מחדל ורשלנות מצד הרשות.....	150

פרק ג': שיהוי בלתי-סביר בהגשת כתב האישום כעילה להגנה מן הצדק.....	151
פרק ד': תחולתה של דוקטרינת ההגנה מן הצדק על פעולות עובדי מדינה.....	153
פרק ה': חוות-דעתה של כב' השופטת ד' ברק-ארז בהילכת ורדי.....	155
פרק ו': הילכת ורדי - הכרעה לגופו של המקרה.....	157
פרק ז': סיכום.....	167
שער ד': סדרי דין ונטל ההוכחה.....	169
פרק א': המועד להעלאת הטענה בדבר הגנה מן הצדק.....	169
פרק ב': נטל ההוכחה.....	171
פרק ג': דיון בטענה מקדמית - סעיף 150 לחוק.....	175
פרק ד': טענות מקדמיות בשלב אחר של המשפט - סעיף 151 לחוק....	179
פרק ה': פסיקת הוצאות הגנה.....	183
שער ה': הגנה מן הצדק - שיקולי בית-המשפט - נסיבות שונות ודוגמאות מן העבר ועד היום.....	185
פרק א': מבוא.....	185
פרק ב': שלושת השלבים לבחינת טענת ההגנה מן הצדק.....	193
פרק ג': אכיפה ברחיקת.....	195
פרק ד': פגמי/מחדלי החקירה וההליך הפלילי.....	199
פרק ה': פרסום ההליך בכלי התקשורת כבסיס להעלאת טענת ההגנה מן הצדק.....	201
פרק ו': הפליה קיצונית ונסיבות יוצאות דופן.....	213
פרק ז': סיכום ההלכות.....	223
פרק ח': דוגמאות ההלכה הפסוקה - בית-המשפט העליון.....	229
1. תחולתה של דוקטרינת ההגנה מן הצדק במקרים בהם לא עומדת כוונת זדון מאחורי פעולות החקירה האכיפה וההעמדה לדין מצד הרשות, אלא מחדלים שברשלנות וטעויות שבתום-לב, הם שמביאים לפגיעה ממשית בתחושת הצדק.....	229
2. לצורך הוכחת טענה לאכיפה ברחיקת, מן ההכרח להציג תשתית עובדתית מבוססת. גם בנסיבות אלה, ביטול כתב האישום, עקב קבלת טענה בדבר אכיפה ברחיקת, שמור למקרים חריגים מאוד. על כתפיו של הטוען לאכיפה ברחיקת מוטל נטל כבד.....	234
3. עוצמת הפגמים אשר נפלו בהליכי החקירה היא מינורית, ולא מתעוררת "פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות".....	235
4. ה"דוגמאות" השונות שהובאו על-ידי המבקש, אינן מלמדות על חשש כנה לפגיעה בתחושת הצדק וההגינות, וודאי שלא מדובר ב"פגיעה חריפה".....	236

5. רק במקרים חריגים ביותר תקים התנהלות נפסדת של הרשות לנאשם	236
6. עיקר עניינה של ההגנה מן הצדק הוא בהבטחת קיומו של הליך פלילי, ראוי, צודק והוגן	237
7. הפרות חמורות - התנהלות גורמי החקירה שהיתה נגועה בליקויים מהותיים ביותר - קבלת טענת ההגנה מן הצדק	237
8. בית-המשפט הגבוה לצדק לא יתערב במהלך ניהולו של משפט פלילי כאשר הערכאה הדיונית דחתה טענת הגנה מן הצדק	238
9. ביטול כתב אישום שהוגש נגד אדם שהודח על-ידי סוכן רשות לעבור עבירה מכוחה של דוקטרינת ההגנה מן הצדק - במקרים חריגים וחמורים ביותר של אי-הגינות בהתנהלות הרשויות	239
10. הגנה מן הצדק - רק במערכת נסיבות יוצאות דופן	240
11. התאמת הדין לפשיעה במרחב האינטרנטי תעשה באופן שיעלה בקנה אחד עם עקרונות הצדק וההגינות העומדים ביסוד דוקטרינות "ההגנה מן הצדק" ו"הזכות להליך הוגן"	240
12. נאותות התנהלותם של גורמי אכיפת החוק יכולה להיות בגדר הגנה מן הצדק	241
13. הרתעת הרבים - הגנה מן הצדק	242
14. אף אם הפגמים בהתנהלות החוקרים מצדיקים לשקול סעד של הגנה מן הצדק שהוא מתון יותר מביטול כתב האישום, אין מקום להיענות לטענה שיש להמיר את סעיף העבירה מרצח להריגה. אין הצדקה, לכך שיזכה להקלה משמעותית בעונשו	243
15. אפליה בררנית והשלכותיה לעניין גזירת הדין	244
16. היעדר חקירה נגדית - התנהלות התביעה הפוגעת בזכויות הנאשם	245
17. בקשת מסמכים לביסוס טענה של "הגנה מן הצדק"	246
18. טענת "הגנה מן הצדק" ושיהוי בהגשת כתב האישום	247
19. שאלת החלת תורת הצבירה על דוקטרינת ההגנה מן הצדק	248
20. אכיפה בררנית קיצונית	249
21. חוקיות אישור התמרור והצבתו בפועל	249
22. קנסות מינהליים שניתנו למפגינים במהלך הפגנות המחאה נגד ראש הממשלה	250
23. הרשעתו של המבקש בעבירה של אספקת סם מסוכן	250
24. עבירה של הסדר כובל	251
25. עקרון אחידות הענישה	251
26. אין במחדלי החקירה כדי לגרום לסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית	252
27. האם יש מקום במשפטנו למוסד הקובלנה הפלילית?	252
28. אין אדם זכאי לערער על פסק-דין מזכה	253
29. הוכחת העבירות נסמכה על תוצרי האזנות הסתר	253

254.....	30. ביצוע עסקאות בכלי נשק
254.....	31. פלישת המבקשים למקרקעין
255.....	32. מחדלי חקירה קשים אשר פגעו בהגנה
255.....	33. ביטול צו הריסה מינהלי
255.....	34. היעדר נהלי אכיפה ברורים
256.....	35. דו"ח בגין החניית רכב במקום חניית נכה
257.....	36. העמדת רכב בתוך מעבר חצייה
257.....	37. עבירות מס
258.....	38. גבולות טענת ההגנה מן הצדק
258.....	39. בקשה למשפט חוזר
259.....	40. עבירות מין חמורות בשני קטינים
259.....	41. התנאי הבסיסי לאכיפה בררנית הוא הוכחת הפליה ממש, תוך סטיה ממדיניות התביעה
260.....	42. אי-צדק העולה כדי עיוות דין
260.....	43. לא כל החלטה המבחינה בין מעורבים במעשי עבירה מגלה חשש לאכיפה סלקטיבית
260.....	44. הרשעת המערער בעבירה של זיוף בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות, שימוש במסמך מזויף ובידוי ראיה
261.....	45. ביטול צו ההרחקה
261.....	46. ביצוע עבודה ושימוש במקרקעין הטעונים היתר שלא כדין
262.....	47. עבירות רבות לפי חוק צער בעלי חיים
263.....	48. ויתור מודע על טענת ההגנה מן הצדק
263.....	49. עבירות שחיתות שלטונית
264.....	50. עבירת שימוש במקרקעין ללא קבלת היתר כדין
264.....	51. דוקטרינת ההגנה מן הצדק בהליכי הסגרה
265.....	52. מכירת משקה אלכוהולי לקטין
265.....	53. בקשת רשות לערער על חומרת העונש
266.....	54. עבירת חברות בארגון טרור
267.....	פרק ט': דוגמאות הלכה הפסוקה - בית-משפט מחוזי
267.....	1. טענות הנאשם טעונות בירור עובדתי שמקומו במהלך ההליך ולא ניתן להקדים ולקבוע כי יש בהם כדי ליצור הגנה מן הצדק בשלב זה
267.....	2. ביטול כתב אישום בגין טענת הגנה מן הצדק כשאין מדובר בהתנהגות זדונית או שערורייתית של המאשימה, אלא בהתנהגות רשלנית או שגויה מצידה, שמורה למקרים מיוחדים, ראויים ו"נדירים" בלבד
267.....	3. אכיפה בררנית היא אכיפה הפוגעת בשוויון, במובן זה שהיא מבדילה לצורך אכיפה בין בני אדם דומים או בין מצבים דומים, לשם השגת מטרה פסולה או על יסוד שיקול זר או מתוך שרירות גרידא

4. הימנעות מהגשת כתב אישום, בנסיבות אותן פירטה התביעה, אינה מהווה אכיפה בררנית ביחס למקרים אחרים בהם הוגש כתב אישום.....	269
5. אין עבירה כלכלית מורכבת הכרוכה בפענוחן של סוגיות עובדתיות ומשפטיות סבוכות, כעבירת רכוש פשוטה שאין כל קושי לגלותה ולבסס ראיות להגשת כתב אישום בגינה.....	270
6. התערבות ערכאת הערעור בממצאים מעין אלו, אשר נקבעו על-ידי הערכאה הדיונית, תיעשה במקרים חריגים ומצומצמים בלבד.....	270
7. ניהול קובלנה פלילית יפגום בעקרונות הצדק וההגינות המשפטית לאור המניע הנפסד העומד מאחורי הגשת הקובלנה.....	271
8. לא כל התנהגות פסולה של הרשות תגרום לביטול כתב האישום.....	271
9. האם חומר הדרוש לנאשם לצורך ביסוסה של טענת הגנה מן הצדק משום אכיפה בררנית הוא בבחינת "חומר חקירה" אשר המסלול המתאים להשגתו הוא מכוח סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי.....	272
10. התנהלות הרשות.....	273
11. נוכח הקושי הקיים במארג הראיות כנגד א.ש, בית-המשפט לא סבר כי ההחלטה שלא להעמיד את א.ש לדין הינה החלטה רשלנית או מוטעית באופן קיצוני.....	283
12. אכיפת דיני חניה.....	283
13. פסלות הודאות הנאשם.....	284
14. השוואה עם העונשים שהוטלו על עדי המדינה.....	284
15. נוכח קבלת טענתו של המערער בדבר "הגנה מן הצדק", אשר הינה משמעותית ביותר כאמור, החליט למקם את עונשו של המערער בתחתית מתחם הענישה.....	285
16. טענה ב"כ המערער כי עומדת למערער טענת הגנה מן הצדק. טענה זו לא הועלתה בבית-משפט קמא אין להידרש לה.....	285
17. אחידות הענישה.....	285
18. הוכחת חוסר עקביות במדיניות התביעה במקרים דומים וטענת הגנה מן הצדק.....	286
19. ההקלה בעונש כסעד במסגרת הגנה מן הצדק יכולה ללבוש כמה צורות.....	287
20. אין מדובר באפליה בין שווים ובאכיפה בררנית.....	287
21. פגיעה בזכות להתגונן, זאת - בשל אי מיצוי הליך החקירה.....	288
22. המערער לא העמיד לביקורת את הכרעת בית-המשפט קמא לדחות את הטענות מסוג "הגנה מן הצדק" שהעלה במשפטו, וטוב שכך עשה.....	288
23. טענה כי העובדה שהתביעה לא חקרה כלל את מי מנותני השוחד ולא העמידה אותם לדין מהווה אכיפה בררנית פסולה ומקימה לנאשם 1 "הגנה מן הצדק".....	289
24. שאלת פסילת ראיה שהושגה באופן לא חוקי.....	289

25.	ענה להתעמרות מצד המאשימה	289
26.	עיכוב נקיטת הליכים לזימון התובעים בתיק לחקירה באזהרה עד לסיום ההליכים בתביעה	290
27.	פעילות בלתי-חוקית הנעשית במקרקעין	290
28.	פינו מדירת מגורים	291
29.	בקשה לקבלת חומרי חקירה	291
30.	אין מקום לקבל את טענת ההגנה מן הצדק גם במישור העונשי	291
31.	מתן צו הריסה נגד מבנה	292
32.	מקומן של טענות הגנה מן הצדק בהתייחס להליכי הסגרה	292
33.	סמכות בית-המשפט לתיקון סעיף העבירה ולהעברת ההליך אל בית-משפט השלום	293
34.	שיהוי בטיפול רשויות האכיפה	293
35.	עבירות משמעת של עובד מדינה	294
36.	האם שגה בית-משפט קמא כאשר לא מצא להורות על ביטול כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק?	294
37.	ביטול האישום נגד המשיבים	294
38.	עיכוב צו הריסה	295
39.	קביעת מתחם העונש ההולם	295
40.	עבירות אלימות חמורות בקטטה המונית	296
41.	הגנה מן הצדק בשל מחדל חקירתי	297
42.	כשירות לעמוד לדין	297
43.	בקשת ההגנה לקבל נתונים עובדתיים שיסייעו לה לבסס טענה בדבר אכיפה בררנית	298
44.	טענת ההגנה שהעברין העיקרי לא עמד לדין	298
45.	מידת מודעותו של המערער לכך שהכלב אותו אסף הוא כלב מגזע מסוכן, וכן השאלה האם יש להגדירו כמי שהחזיק בכלב וחב באחריות להתנהגותו	299
46.	הפליה הפסולה בגזר דינם של המשיבים	299
47.	מעורבות נטענת בגיבוש הסדר כובל	300
48.	מעשהו של המערער מחייב גמול ראוי של מאסר בכליאה	300
49.	לא נטען, וודאי לא הוכח, כי החקירה התנהלה באופן בלתי הגון	301
50.	הנאשמים לא הסבירו ולא הניחו תשתית לטענתם לפגיעה בקו ההגנה או לעיוות דין שייגרם להם בתיקון המבוקש	301
51.	אי מסירת חומרי החקירה ובראשם תמלולי האזנות הסתר, היא פגם היורד לשורשו של הליך	302
52.	אכיפה בררנית - גם לנאשם נמחקו הוראות חיקוק אחרות במסגרת הסדר הטיעון עימו	302

53. לא נפל פגם משמעותי בהחלטת המשטרה לא לחקור את המתלוננת.....	303
54. הגנה מן הצדק בגין "אזלת יד הרשות".....	303
55. תקיפת השימוש בהליך פלילי במסגרת "טענת הגנה מן הצדק"....	304
56. רצונם של העוררים לקבל "את כל החומרים" מתיקי בית-משפט של אחרים, כדי לבסס טענתם לאפליה פסולה המקימה לשיטתם הגנה מן הצדק והצדקה לביטולו של כתב האישום.....	305
57. על הנאשם להניח תשתית ראייתית ראשונית ולהראות כי לכאורה בוצעה אבחנה בלתי-ראויה בין שווים.....	305
58. עדות הנאשם נגבתה שלא בהתאם לחוק, שכן לא תועדה, ואולם אין משמעות הדבר, קבלת טענת הגנה מן הצדק באופן אוטומטי.....	306
59. ביטולו של השימוע בוצע כדין.....	306
60. הנאשם הוא היחיד שנגדו ננקטו הליכים משפטיים בגין אירועי התפרעות המוניים.....	307
פרק י': דוגמאות ההלכה הפסוקה - בית-משפט השלום.....	309
1. תחושת הצדק מחייבת התערבות בית-המשפט, המדובר בהתערבות מדודה.....	309
2. הגנה מן הצדק - לא ניתן להכריע בשלב הטענות המקדמיות.....	310
3. בית-המשפט, במסגרת טענה להגנה מן הצדק, לא ישמש כ"תובע על"י הבוחן את הקרביים של שיקול-הדעת של הפרקליטות בהחלטתה ויש להחזיק את רשויות האכיפה בחזקת תקינות המעשה המינהלי.....	310
4. לא ניתן להכריע בטענות המבקשת בהליך המקדמי.....	312
5. טענת ההגנה מן הצדק עשויה לעלות על-ידי הנאשמת בהליך אחר, זאת ככל שתידרש לחזור ולעמוד למשפט פלילי באותו עניין בו עוסקת הקובלנה.....	313
6. הגם שהנאשם הצביע על פסול אף בהתנהלות הקובל, אין בכך כדי להקים לו הגנה מן הצדק כנגד הקביעה כי בצע עבירה.....	314
7. אין מקום להתערבות בשיקול-דעת התביעה, אשר הפעילה שיקול-דעתה בסבירות.....	314
8. המחל לא מצדיק הענקת סעד קיצוני בדמות ביטול כתב האישום מטעמים של הגנה מן הצדק.....	315
9. האם וכיצד משליכה התנהגותו של מעורב על מעשיו ואשמתו של הנאשם.....	316
10. עיקר עניינה של ההגנה מן הצדק הוא בהבטחת קיומו של הליך פלילי ראוי והוגן.....	317
11. שיהוי ניכר בהגשת כתב האישום עשוי להביא להחלתו של עקרון ההגנה מן הצדק. אולם החלטה מסוג זה שמורה למקרים חריגים, ובהתקיים מספר תנאים מצטברים.....	318

12. לא ניתן לטעון לקיומה של אפליה כזו או אחרת, מבלי להניח תשתית עובדתית המקימה, לכל הפחות, בסיס ראשוני לקיומה.....	319
13. מקרים דומים לזה של הנאשמת, בהם נמנעה המאשימה, מהעמדה לדין או לא אכפה כלל, הפרת הסדרי ראייה, מטעמי מדיניות של אופן אכיפתו הנכון עשוי הדבר להקים למבקשת "הגנה מן הצדק".....	320
14. יש להבחין בין אכיפה בדרנית שיסודה בטעמים מפלים ועל-כן היא פסולה, לבין אכיפה חלקית המבוססת על נימוק ענייני.....	320
15. במסגרת טענת הגנה מן הצדק בהליך של קובלנה פלילית, יש להרחיב את "ארגז הכלים" העומד לרשות בית-המשפט.....	322
16. אכיפה בדרנית - האם הרשות הפלחה בין הנאשם לבין נאשמים פוטנציאליים אחרים, שכלפיהם לא ננקטה אותה אמת-מידה.....	323
17. דוקטרינת ההגנה מן הצדק יוצרת תריס ומגן מפני ניהול משפט פלילי נגד אדם אם ניהול המשפט הפלילי נגדו סותר באופן מהותי עקרונות של הגינות משפטית.....	323
18. אין להפוך את ההגנה מן הצדק למכשיר לקיצור תקופת ההתיישנות הקבועה בחוק ויש להקפיד על כך שתיוותר מכשיר להגשמת עקרונות של הגינות וצדק.....	324
19. אדם זכאי לכך שהחלטת הרשויות בעניינו תתקבל מתוך יחס של שוויון כלפיו, ומשכך החלטה מפלה היא החלטה פסולה.....	326
20. משלא הצביע הקובל על פגם בשיקול-הדעת שהוביל להחלטה שלא להגיש כתב אישום - הרי שאין מקום לאפשר לקובל להתעמר בנאשם ולפנות בדרך של הגשת קובלנה פלילית.....	327
21. נפל פגם בהתנהלות המדינה כלפי הנאשם, אשר מעורר תחושה של פגיעה בצדק ובהגינות ההליך.....	328
22. ברור הוא שאין בפנינו מקרה המצדיק את ביטולו של כתב האישום, ולמעשה קבלה של טענת "הגנה מן הצדק" כטענה מהותית שיש בה כדי להשפיע על הרשעתו של המערער.....	329
23. הנחיות מינהליות -סטיה מהן - ביטול כתב האישום מחמת "טענה מן הצדק".....	330
24. אפליה בין נאשמים וביטול כתב אישום מחמת "טענה מן הצדק".....	332
25. הגשת כתב האישום בעקבות ערר על סגירת התיק.....	332
26. אכיפה בדרנית.....	335
27. אכיפה בדרנית ושיהוי.....	340
28. תלונה שלא נחקרה - לא בוצעו פעולות חקירתיות.....	347
29. התנהגות המאשימה, נטען, עולה כדי מרמה ומצג שווא.....	354
30. פגיעה ממשית בצדק ובהגינות המשפטית.....	360
31. שיקול של אכיפה בדרנית עשוי להצדיק הקלה בעונשו של הנאשם.....	361

32.	במקרה הנדון, לא התקיים המבחן שנקבע בפסיקה להתגבשותה של ההגנה מן הצדק.....	361.
33.	בהצטבר הפגיעה בזכויות הנאשמת בהיותה חשודה, בשים-לב לתקלות הרבות באופן ביצוע החקירה, ניהול ההליך הפלילי במקרה דנן עומד בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית.....	365.
34.	פתיחת הליך משפטי תוך רשלנות.....	367.
35.	אף אם המדובר באכיפה חלקית, הדבר הינו מותר.....	368.
36.	בקשה לביטול כתב האישום.....	368.
37.	קבלת טענה מכוח הגנה מן הצדק, משמעה ביטול כתב האישום ולא זיכוי.....	368.
38.	השיהוי בהגשת כתב האישום ובדבר חלוף הזמן מאז האירוע.....	369.
39.	אכיפה בררנית היא, כידוע, בין שווים ואולם אינה קיימת במקום בו קיים שוני.....	369.
40.	טענת הנאשם, ננקטה נגדו אכיפה בררנית שפגעה פגיעה קשה בעקרון השוויון.....	370.
41.	טענה לשיהוי בהגשת כתב אישום.....	370.
42.	בקשה להורות על ביטול כתב האישום.....	371.
43.	פגם בעצם פיצול האירוע לשני הליכים פליליים שונים, אשר מקים פגיעה בתחושת הצדק וההגינות המשפטית.....	371.
44.	טענה בדבר אי חקירת נציגיה המוסמכים של הנאשמת 1.....	371.
45.	פגמים שנפלו בהתנהלות היחידה החוקרת.....	372.
46.	טענה מקדמית לפיה יש להורות על ביטול כתב האישום.....	372.
47.	ביטול כתב הקובלנה מחמת הגנה מן הצדק.....	373.
48.	שיהוי משמעותי עשוי להעניק לנאשם הגנה מן הצדק עד כדי ביטול כתב האישום.....	373.
49.	שימוש אסור במקרקעין.....	373.
50.	טענות הגנה מן הצדק, ובכלל זה קיומה של הבטחה שלטונית ואכיפה בררנית.....	374.
60.	התבטאות לא ראויה של אחד החוקרים.....	374.
61.	השינוי במדיניות האכיפה של העבירה של ריבוי נישואין.....	375.
62.	בתי-המשפט השונים חזרו וקבעו כי דוקטרינת ההגנה מן הצדק תיושם רק במקרים יוצאי דופן ולא בנקל יבטל בית-המשפט כתב האישום עקב טענה של הגנה מן הצדק.....	375.
63.	טענת ההגנה נטענה בעלמא.....	376.
64.	קיומו של פגם כלשהו בהתנהלות המאשימה.....	376.
65.	חקירה כדין איננה תנאי בל יעבור להגשת כתב אישום.....	377.
66.	רדיפה והתעמרות.....	377.
67.	טענות לאכיפה בררנית ולהתנהגות שערורייתית של הרשות.....	378.

68. לכאורה יש מקום לקבל טענת "אכיפה בררנית" המקימה "הגנה מן הצדק".....	378
פרק י"א: דוגמאות ההלכה הפסוקה - בית-משפט לענייני תעבורה 379	
1. ביטול/זיכוי בשל טענת הגנה מן הצדק בשלב שמיעת הראיות	379
2. הגנה מן הצדק - הסתמכות על מצג רשמי של המדינה.....	379
3. הגנה מן הצדק - די להצביע על אי-מתן אפשרות לנאשם לנהל משפט הוגן, או שיש בניהול המשפט כנגדו פגיעה חריפה וממשית בתחושת ההגינות והצדק	380
4. הגשת כתב אישום בטרם התבררה תמונת הראיות וטרם ידועה זהותם של העדים איננה ראויה - הגנה מן הצדק	380
5. הגנה מן הצדק - אין להעלותה כדבר שבשגרה.....	381
6. הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית - הגנה מן הצדק	382
7. אכיפה בררנית - הגנה מן הצדק	383
8. היעדר חקירה במשטרה של הנאשם, טרם הגשת כתב האישום, אינה מצדיקה ביטול כתב האישום מטעמים של הגנה מן הצדק.....	383
9. הרחבת עקרון ההגנה מן הצדק גם למקרים בהם ההפליה היא פרי מעשה מחדל ורשלנות או, טעות בשיקול-הדעת מצד הרשות - מקרים של אכיפה מפלה שלא מתוך כוונת זדון.....	384
10. הגנה מן הצדק - רק במקרים נדירים ובמשורה	384
11. החלטת רשויות האכיפה להעמיד לדין את פלוני ובו בעת להימנע מהגשת כתב אישום נגד אלמוני, החשוד אף באותה פרשה, אינה מקימה בהכרח טענה להגנה מן הצדק על רקע אכיפה בררנית.....	385
12. שימוש בהגנה מן הצדק לביטול כתב האישום : התנהגות בלתי-נסבלת של הרשות, התנהגות שערורייתית שיש בה משום רדיפה, דיכוי והתעמרות בנאשם. טענה שתתקבל רק במקרים נדירים	386
13. משניתנה הסכמת המאשימה לביטולו של כתב האישום, לא היה צורך בטיעון המתייחס להגנה מן הצדק.....	386
14. שלושה שלבים לבחינת טענת הגנה מן הצדק	387
15. כשם שלמעורבים קיימת זכות לערור על סגירת תיק כך גם התביעה רשאית לשנות החלטתה על-פי שיקול-דעתה בין אם נתגלו עובדות חדשות או מבחינת האינטרס הציבורי	387
16. אכיפה בררנית - לא די להוכיח כי רק כנגד הנאשם הוגש כתב אישום, אלא שעל הנאשם להוכיח כי בבסיס ההבחנה בינו לבין אחרים, הדומים לו בנסיבותיהם, שבגינה הוגש כנגדו כתב אישום ניצב מניע פסול.....	388
17. הגנה מן הצדק היא טענה שיש לקבלה במשורה במקום בו יש לתקן עוול ממשי שנעשה כלפי הנאשם במעשיה הנפסדים של רשויות התביעה.....	388

18. חובתה של התביעה היא לבחור באופציה הנורמטיבית, עונשית ההולמת ביותר את טיבו של האירוע הפלילי כפי שהוא מתואר בפרשת העובדות בכתב האישום.....	389
19. על הטוען כנגד סבירות פעולת הרשות הנטל להראות כי נערכה לכאורה הבחנה לא ראויה בין שווים.....	389
20. לא התקיימו שלושת השלבים שנקבעו בפסק-דין בורוביץ לקיומה של הגנה מן הצדק.....	390
פרק י"ב: בית-הדין לעבודה	393
1. שיהיו בהגשת כתב האישום וגרימת נזק ראייתי.....	393
2. בנסיבות האמורות של הגשת כתב האישום לא היתה התנהגות בלתי-נסבלת של הרשות אשר עולה כדי פגיעה בזכויות מהותיות או דיוניות של הנאשמים או ביכולתם להתגונן כראוי בפני כתב האישום.....	394
3. העסקה ללא היתר והעסקה ללא ביטוח רפואי של עובדת בעלת אזרחות פיליפינית.....	395
4. עקרונות צדק והגינות משפטית.....	395
5. החוק אינו מטיל חובה על המאשימה לנקוט בהליך של הסדר מותנה עם הנאשמים.....	396
6. המניע לפתיחה בחקירה.....	396
7. לא כל מעשה נפסד שעשו הרשויות יצדיק את המסקנה לבטל כתב אישום מטעמי הגנה מן הצדק.....	397
8. טענה לפיה המאשימה אינה נוהגת להגיש כתבי אישום בעבירות המיוחסות.....	397
9. שיהיו ניכר בהגשת כתב האישום.....	398
10. טענת הנאשמים להגנה מן הצדק בשל הפעלת שיקול-דעת המאשימה באופן בלתי-סביר.....	398
11. המאשימה פעלה בעניינם באופן שונה מהאופן שבו פעלה בעניינם של הנאשמים האחרים.....	399
12. התעמרות והתנכלות.....	399
13. הפליה לרעה.....	400
פרק י"ג: בית-המשפט לעניינים מקומיים	401
1. ניהול עסק ללא רישיון.....	401
2. מתן הזדמנות לחשוד למסור גרסה טרם הגשת כתב אישום.....	401
3. אי הסכמת המאשימה להחזיר את התיק להליך של הסדר מותנה בו החל לכתחילה.....	401
4. פגם באזהרת הנאשם כחשוד בטרם חקירתו.....	402
5. קיים קושי לקבוע שנפל פגם בהתנהלות הרשות המאפשר היזקקות לטענה מקדמית של הגנה מן הצדק בנסיבות שפורטו בכתב.....	402
6. עבירות של שימוש במקרקעין ללא היתר.....	402
7. גילוי מידע ומסמכים בנוגע למדיניות ענישה מפלה.....	403

8. המבקשות עמדו בנטל הראשוני והציגו תשתית ראייתית לכאורית אשר יש בה די כדי לחייב את המאשימה להציג מידע באשר לאכיפה	403
9. אין מקום להחלה של דוקטרינת ההגנה מן הצדק בהליך מנהלי של צו הריסה	404
10. התאמת המקרה להסדר מותנה	404
11. הטענה בדבר אי זימון נאשם 2 לחקירה, או אי-גביית גרסתו כנדרש	404
12. משביטול כתב האישום נעשה בשלב דיוני זה - סמכות בית-הדין על-פי דין מוגבלת לביטול המשפט בלבד	405
13. האם העובדה שההתראה מוענה לבנה של הנאשמת ולא לנאשמת עצמה צריך להוביל לתוצאה של ביטול כתב האישום?	405
14. טענה לפסול או פגם בכתב האישום	405
15. פסיקת הוצאות למבקש	406
16. מקרים רבים של בניה ללא היתר ובחריגה- אשר לא הוגשו בגינם כתבי אישום	406
17. האם הגשת כתב האישום בתיק דנן נעשתה בשיהוי המצדיק את ביטול כתב האישום מטעמים של הגנה מן הצדק?	407
18. טענה כי עצם הגשת כתב אישום פוגע בעקרונות הצדק וההגיונות	407
19. טענת הנאשמת כי הרשות פעולה כלפיה באופן בלתי-הוגן בסתירה לעקרונות הצדק וההגיונות	407
20. ביטול דו"חות חניה	408
21. סככות נוספות שלא ננקטו כנגדן פעולות אכיפה מטעם המשיבה	408
23. טענתו העיקרית של הנאשם היא למעשה טענה מסוג "הגנה מן הצדק" בנוגע לאי מסירת התראה וזימון לחקירה טרם הגשת כתב אישום	409
24. המבקש בבקשה עתר לקבלת נתונים שלטעמו יבססו טענה של אכיפה בררנית	409
פרק י"ד: עניינים שונים	411
1. פגם חריף אשר פוגע בזכות המבקש להליך הוגן	411
2. החלטת מח"ש שלא לפתוח בחקירה פלילית	411
3. השלכת פסולת ממשאית	412
4. אכיפה בררנית	412
5. טענת אפליה	415
6. עבירה מתחדשת	416
7. מתחם העונש ההולם	416
8. הגנה מן הצדק מסוג אכיפה בררנית	417
9. נסיבות מעצר המעוררות שאלות	417

10. אכיפה בררנית יש לבסס על תשתית ראייתית, וביסוס עובדתי מספיק.....	418
11. ביטול ההליך הפלילי מטעמי הגנה מן הצדק מהווה איפוא מהלך קיצוני שבית-המשפט אינו נזקק לו אלא במקרים חריגים ביותר	419
12. שימוש במגורן	419
13. טענה של הגנה מן הצדק היא הועלתה בשלב מוקדם מדי ולא ניתן להידרש אליה.....	420
14. פרק הזמן שחלף עד הגשת כתב האישום	420
15. טענת ההגנה בדבר אורכה מובטחת	421
16. בקשה לביטול אישומים מסויימים בשל החלטת סגירה קודמת ...	421
17. בקשה למחיקת כתב אישום.....	421
18. כאשר הסדר התשלומים עצמו אינו כולל כל הבטחה, ולו ברמז, כי במידה והנאשמים יעמדו בו יומר כתב האישום בקנס מינהלי - נדחתה בקשת ההגנה	422
19. הנאשם העלה טענת "הגנה מן הצדק", שיסודה בכך שהמאשימה תיקנה את כתב האישום והחמירה אותו, מעבירה שאינה דורשת יסוד נפשי-חפצי של כוונה להמית (שכן הואשם תחילה בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה ולא בעבירה של ניסיון רצח) לעבירה הדורשת יסוד נפשי-חפצי של כוונה להמית, וזאת מבלי שהתרחש שינוי במסד הראייתי בעניין זה - הבקשה נדחתה.....	422
20. הדוקטרינה מעוגנת כטענה מקדמית בסעיף 149(10) לחוק, אשר קובע כי די בכך שהנאשם יראה כי "הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית"	422
21. הנאשם נתלה בכך ששולם על ידו היטל ההשבחה ולא ניתן לו היתר לשימוש חורג, כנימוק להקים לו הגנה מן הצדק, והאריך בטיעוניו לשערורייתיות בהתנהלות הרשות - הטענה נדחתה	422
22. במקרה הנדון בית-המשפט לא שוכנע כי נפל פגם חמור בהוצאת הצו המינהלי. בפסיקה נקבע כי פגם חמור יכול להיות מסוג של "הגנה מן הצדק", כגון אפליה ואכיפה בררנית, או פגמים נוספים במעשה המינהלי, כגון שיקולים זרים, מטרה זרה, חוסר מידתיות קיצוני, וחוסר סבירות קיצוני	423
23. לא כל פגם שנפל במעשיה של רשות מרשויות המדינה יצדיק מניה וביה את ההחלטה שדין האישום להתבטל מטעמי "הגנה מן הצדק", ובית-המשפט ייעתר להחלת ההגנה רק במקרים חריגים ביותר, כאשר זכויותיו של הנאשם נפגעו בצורה חמורה.....	423
24. פעולת התביעה, בפצלה את קבוצות הנאשמים לשני הליכים נפרדים, ובכלילתה את המשיב בשתי הקבוצות אליהן משתייך הוא לכאורה, לפי שיקולים הגיוניים וברורים של שיוך ענייני, נעשתה כסמכותה כדין, ומתוך שיקול-דעת שלא נפל בו פגם.....	423

25. טענת המערערים כי בית-משפט קמא שגה כשהתבסס על מדיניות האכיפה החדשה משנת 2018, כשלפי הטענה מדיניות זו נועדה להתמודד עם תופעה הולכת וגוברת של הברחת אנשים שאינם ישראלים את הגבול, ולא עם מקרים שבהם אין מניעה להיכנס לישראל ולצאת ממנה.....423.
26. יישומה של הלכת בורוביץ' על המקרה הנוכחי מביא למסקנה כי הגם אם תתקבל הטענה בדבר הטעיה או מחדל של הרשות, בכך שהמבקש הסיק מפעולות הרשות - במחיקתה את פסילותיו הקודמות, באי-הנפקת רישיון חדש וכשלא נאמר לו בשימוע מיום 11.09.22 שעליו להמציא אישור הפקדה קודם - כי אינו נדרש להמציא אישור הפקדה, הרי שעל-פי המבחן השני והשלישי בהלכת בורוביץ', המחדל אינו עולה לכדי מחדל משמעותי המוביל לבטלות כתב האישום, אלא לכל היותר, יוכל לימים, במידת הצורך, להשפיע על חומרת העונש.....424.
27. טענת ב"כ הנאשם כי אין המדובר כלל בעבירות של גניבת רכב אלא עבירות של הונאת ביטוח, אשר אין לו חלק באחרונה כלל, אין מקומה להתברר במסגרת טענה מקדמית של הגנה מן הצדק ואין לצפות ממותב זה בשלב ראשוני, עוד בטרם תשובת הנאשם לכתב האישום, לקבוע מסמרות בטענה, אשר דינה להתברר לאחר בחינת הראיות והעדויות בגמר שלב ההוכחות, במסגרת הכרעת הדין.....424.
28. משנקבע כי המאשימה לא חרגה מלוחות הזמנים שבהנחיית היועמ"ש, כך שלא הופרו הוראות סעיף 57א(א) לחסד"פ, נמצא כי אין מקום לקבל את טענת הנאשם בדבר פסול או פגם בכתב האישום ו/או טענת הגנה מן הצדק.....424.
29. סבורני, שבנסיבותיה של המבקשת שלפני לא נפל כל פגם בסבירות ההחלטה של התביעה שלא לערוך עימה הסדר מותנה, כאשר עסקינן במבקשת שעל פניו שבה ומבצעת את אותה עבירה פעם אחר פעם וחרף החלטות מינהליות וצווים שיפוטיים אותם היא מפרה ברגל גסה.....424.
30. כאשר בית-המשפט נדרש לדון בשאלת ביטול כתב אישום בגין "הגנה מן הצדק" על בית-המשפט לפעול בשלושה שלבים.....425.
31. בסופו-של-יום, ההכרעה האם להחיל הגנה מן הצדק הינה פרי איזונים בין ערכים ואינטרסים התומכים בניהול ההליך הפלילי (דוגמת מיצוי הדין עם עבריינים, הוצאת האמת לאור, הגשמת מטרות הענישה, שמירה על ביטחון הציבור והגנה על זכויות הקורבן), לבין ערכים ואינטרסים התומכים במסקנה כי אין לנהל הליך פלילי (דוגמת ההגנה על זכויות היסוד של הנאשם, אי-מתן לגיטימציה להתנהלות פסולה של הרשות והאפקט החינוכי הגלום בכך כלפי הרשות, שמירה על טוהר ההליך השיפוטי ושמירת אמון הציבור בבית-המשפט). בית-המשפט נדרש לשקלל ערכים ואינטרסים אלה ולהעניק לכל אחד מהם את המשקל הראוי לו בנסיבות העניין.....425.

32. ביסוד טענה לאכיפה בררנית עומדת טענה להפליית הנאשם ביחס לאחרים, ללא הבחנה עניינית בינו לבין אחרים במצבים עובדתיים דומים וללא הצדקה.....	425
33. טענת הנאשמים כי יש מקום להורות על ביטול כתב האישום בשלב זה של ההליך מחמת אכיפה בררנית, אף היא דינה להידחות.....	425
34. ממילא, לא עמדה ההגנה בנטל שנקבע במסגרת הלכת רותם.....	426
35. טענת ב"כ הנאשם היא כי מאחר והוגשה תלונה למח"ש על-ידי הנאשם, הרי שיש לאפשר את בירור התלונה, טרם יתקיים דיון בכתב האישום נגד הנאשם.....	427
36. בענייננו, לא הציגו הנאשמים תשתית ראייתית בסיסית לתמיכה בטענותיהם להגנה מן הצדק.....	428
37. בקשת הנאשם להורות על ביטול כתב האישום וזיכויו בשל הגנה מן הצדק, זאת מהטעם שהנאשם לא זומן לחקירה עובר להגשת כתב אישום נגדו.....	431
38. לא שוכנעתי כי יש בראיה החדשה המוצגת בבקשה כדי לשנות מתוצאות המשפט, ולהטות את הכף לטובת המבקשים - סבורני כי אף אין בראיה האמורה כדי לבסס פגם בהחלטת בית-הדין לדחות את הבקשה לביטול כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק. לא מצאתי כל התייחסות בפסק-הדין לטענת המבקשים, שלפיה הוכחת קיומה של רשימת מסמכים היתה מביאה לזיכויים מחמת הגנה מן הצדק; נהפוך הוא. כפי שעולה מהכרעת בית-הדין, אף אם אותה רשימת מסמכים אכן היתה קיימת, הרי שזו "נחשבה כמסמך פנימי שאינו כלול בחומר החקירה. ומכל מקום, הימנעות המאשימה מהצגת ראיה, אין בה כדי להוות טעם המצדיק ביטול כתב אישום מחמת הגנה מן הצדק".....	433
39. העותרים לא הרימו את הנטל הכבד הרובץ לפתחם בהקשר זה בהתאם להלכה הפסוקה. מסקנה זו מקבלת משנה-תוקף בהתחשב בכך שטענתם המרכזית של העותרים - אכיפה בררנית - היא במובהק טענה של "הגנה מן הצדק", אשר בשלב הנוכחי המקום המתאים להעלותה הוא בפני בית-המשפט הדן בהליך.....	434

40. המבקשת שבה ומעלה טענות הנסמכות על דוקטרינת ההגנה מן הצדק ביחס לחקירה שנוהלה בעניינה. נטען כי חלקה הראשון של החקירה בוצע בחוסר סמכות. עוד נטען כי חקירתה נמשכה כ- 3 שנים, וזאת בניגוד לנוהל הקובע כי חקירה נגד חשוד תסתיים בתוך שנה מיום החשדתו במשטרה - דין הבקשה להידחות. כפי שקבעו הערכאות קמא, במועד ביצוע שלביה הראשונים של חקירת התקרית מושא כתב האישום, מעמדה של המבקשת היה של "מתלוננת" ולא של "חשודה", ובהתאם היא לא נחקרה באזהרה. צדקו איפוא הערכאות קמא בקובען כי דין טענות ההגנה מן הצדק שהעלתה המבקשת, להידחות. ממילא, אין בטענותיה לפניי כדי לעורר סוגיה עקרונית או להקים חשש לעיוות דין, כך שאין עילה למתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי"..... 434.
41. בניגוד למקרים בהם הרשות מבקשת לחזור מהתחייבויות בעלות משמעות כספית, בהם ניתן לרפא את הנזק שנגרם למקבל ההתחייבות באמצעות סעד כספי (גם אם לא באופן מלא), כאשר החליטה הרשות לחזור בה מהסדר טיעון הרי שסעד כספי, ככלל, אינו רלוונטי. על יסוד האמור, היו שהציעו כי עניין זה יילקח בחשבון במסגרת ההליך הפלילי בעניינו של הנאשם, וזאת באמצעות השימוש בדוקטרינת ההגנה מן הצדק..... 434.
42. די בניתוח הראייתי לעיל על-מנת לזכות את המערער. אלא שבמקרה זה, ניתן להגיע לתוצאה דומה במידה רבה גם מכוח דוקטרינת ההגנה מן הצדק, המקנה לבית-המשפט את הסמכות להעניק סעד בגין הפרת זכותו של המערער להליך הוגן..... 435.
43. אף אם אניח כי מ.ע. שלחה את ההקלטה המדוברת לחוקרת ששמה רוני כטענתה, הרי אין הכרח שההקלטה נתפסה והוכנסה לתיק החקירה, וזאת בשים-לב לכך שמדובר בהאזנת סתר אסורה. ההגנה לא ביקשה לחקור את החוקרת רוני כדי לברר עניין זה. בנסיבות אלה, אין לפניי תשתית מספקת כדי לקבל את טענת הסנגורית לפיה המשטרה שיקרה לה כשמסרה שההקלטה אינה ברשותה. ממילא, נשמט הבסיס לטענת הנאשמת 1 להגנה מן הצדק..... 435.
44. אין להורות לתביעה למסור מידע מכוח סעיף 108 לחסד"פ ללא ראיות ראשוניות, ושימוש בסעיף זה ייעשה רק לאחר שהנאשם פסע אל גדרה של הטענה לאכיפה בדרנית לפי סעיף 149(10) לחסד"פ..... 435.
45. כידוע, דוקטרינת ההגנה מן הצדק נקלטה למשפט הישראלי לראשונה בפסק-הדין ב- ע"פ 2910/94 אז הכיר בית-המשפט בסמכותו של בית- המשפט לעכב או לבטל הליך פלילי, ככל ומצא שיש בניהול ההליך כדי להוביל לפגיעה בחוש הצדק וההגינות וככל ולא תינתן האפשרות להעניק לנאשם משפט הוגן, בגין מעשיה הנפסדים של הרשות..... 435.

46.	על-מנת להצדיק את חיוב המשיבה למסור למבקשים חומרים שאינם חומרי חקירה לצורך ביסוס הגנתם בטענות אכיפה בדרנית והגנה מן הצדק, על המבקשים להעמיד תשתית ראייתית ראשונית לכך שאכן ננקטה מולם אכיפה בדרנית או מפלה.....	436
47.	לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים, החלטתי כי לא אוכל לקבל החלטה בטענה בעניין אכיפה בדרנית בטרם אשמע את העדים. זאת, מאחר וסוגיית האכיפה הבררנית שזורה בהתרחשויות שהיו בפועל במקרה הספציפי בתיק זה.....	436
48.	בשנת 2007 עוגנה טענת ההגנה מן הצדק בסעיף 149(10) לחסד"פ בו נקבע, כי ניתן להעלות טענת הגנה מקדמית לביטול כתב האישום, במידה והגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה לעקרונות של צדק והגינות משפטית. לכאורה ניתן היה להבין מלשון החוק שנוכח התיקון לחוק, נעשתה הרחבה לשימוש שייעשה בדוקטרינת ההגנה מן הצדק, אך גם לאחר תיקון החוק, המשיך בית-המשפט לציין כי הדוקטרינה עודנה שמורה למקרים חריגים במיוחד, ואין לעשות בה שימוש כדבר שבשגרה.....	436
שער ו': הגנה מן הצדק - דוגמאות שנת 2024 437.....		
פרק א': בית-משפט עליון 437.....		
1.	פגמים שנפלו בדו"חות החניה, וכן התנהלותה של המשיבה בהליכים.....	437
2.	נמנע מהמבקשים לזמן עדים ולהציג ראיות, לרבות ראיות להוכחת טענתם להגנה מן הצדק.....	437
3.	ביחס לטענת ההגנה מן הצדק, נקבע כי אין מדובר באכיפה בדרנית או בהפליה, משום שעולה כי מדובר בתקיפה קשה של המערער את המתלוננים, ולא בסיטואציה הדדית.....	438
4.	החיפוש המשטרתי שהניב את הראיות שהובילו להרשעת המבקש בוצע באופן פגום כמעט מתחילתו ועד סופו.....	439
5.	ניסיונו של העותר, להשוות את מצבו למצבו של נאשם הזכאי להגנה מן הצדק נדון לכישלון.....	439
6.	פגם מינורי שאינו מספק על-מנת להקים למערער טענה להגנה מן הצדק.....	440
7.	הימנעות מחשיפת מסמכים.....	441
8.	שיקולים זרים בהעמדה לדין.....	441
9.	הפרת הזכויות בחקירה הראשונה של המערער מקימה לו סעד מכוח דוקטרינת הגנה מן הצדק.....	442
10.	האם שטח כלשהו מיועד לשימושם של הולכי רגל כך שעונה על הגדרת מדרכה?.....	443
11.	אין בנימוקי הבקשה כדי להצדיק החלטה של הגנה מן הצדק.....	443

12. אכיפה בררנית יכולה להקים הגנה מן הצדק מקום בו נאכף הדין באופן שונה, בין ביחס למעורבים באותה פרשה ובין כאשר מדובר בפרשות שונות, ובלבד שאין כל טעם רלוונטי המבחין ביניהם.....	444
13. המערערת טענה כי היה מקום להקל בעונשה מטעמים של הגנה מן הצדק ובשל מחדלי חקירה מצד המשטרה.....	445
14. לא נחקר פעם נוספת בגין התלונה השניה, נטען כי יש להתעלם לחלוטין ממה שמיוחס לו בכתב האישום בעקבות תלונה זו על בסיס דוקטרינת ההגנה מן הצדק.....	445
15. זיכוי מעבירת שיבוש מהלכי משפט.....	446
16. האם נטילת הדגימה לצרכי זיהוי, ללא הסכמת המערער ושלא כדין, מקימה לו טענת הגנה מן הצדק, המצדיקה את ביטול הליך ההסגרה?.....	446
17. פגיעה בתחושת ההגינות והצדק יכולה אף להקים טענת הגנה מן הצדק, שיכולה להביא להפחתה בענישה כך שיש להקל "הקלה של ממש" בעונשו ולצמצם את פער הענישה.....	447
18. האיזון הראוי בין עניינו של המבקש לבין האינטרס הציבורי שבשמירה על יעילות הנת"צ, אינו מוביל למסקנה כי יש לבטל את כתב האישום מטעמי הגנה מן הצדק.....	448
19. טענות המבקש לגבי התנהלות לא תקינה מצד רשויות התביעה או בית-המשפט אינן מבוססות.....	448
20. הטעמים שהעלה המבקש כדי להצדיק הקלה בעונשו, נלקחו זה מכבר בחשבון במסגרת ההקלה המשמעותית בעונשו על-ידי בית-המשפט המחוזי.....	449
21. עומדת לעורר הגנה מן הצדק, אשר עיקרה בכך שהמתלוננים הדיחו את העורר ושידלו אותו לביצוע המעשים המיוחסים לו בכתב האישום.....	450
22. פגמים שונים שנפלו בחקירת המשטרה.....	451
23. נדחתה הטענה כי יש בריבוי הקנסות שהוטלו על המבקש כדי להקים לו הגנה מן הצדק, משנקבע כי המבקש הוא שמתעלם מהדין ושב ומבצע עבירות.....	451
פרק ב': בית-משפט מחוזי..... 453	
1. טענה של אכיפה בררנית - על הטוען אותה מוטל הנטל להוכיחה.....	453
2. טענות הגנה מן הצדק כדי להדוף את ביצוע צו לביצוע הריסה.....	453
3. ככל שלא נשלחה הודעה מטעם ב"כ המשיבה הכוללת נימוקים להגשת כתב אישום - הרי שיש בכך בסיס ממשי לטענה לביטול כתב האישום, בין היתר מטעמים של הגנה מן הצדק.....	454
4. טענותיו של המערער בדבר התנהלות לא תקינה של הרשות, שהן למעשה טענות הגנה מן הצדק, אינן מהוות הצדקה להגשת הבקשה באיחור.....	455

5.	לא נמצאה תשתית לטענת המערערים לביטול כתב האישום שהוגש נגדם בשל אכיפה בדרנית או בשל שיהוי בהגשתו	455
6.	המערער העלה טענה כללית לעניין אכיפה בדרנית ולא הצביע על מקרים ספציפיים דומים	456
7.	האם יש מקום לביטול ההרשעה מטעמי הגנה מן הצדק?	457
8.	לא עומדת למערער טענה להגנה מן הצדק המצדיקה את ביטול כתב האישום, אך משום שהתכנית החלה על המקרקעין לא צורפה לכתב האישום	458
9.	האם סגירת תיק החקירה ופתיחתו מחדש נעשו שלא בסמכות, ואם-כן האם התנהגות זו של רשות התביעה מובילה לביטול כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק?	458
10.	נוכח הוצאת צו ההגנה בחריגה מסמכות, הרי שהמשיב לא הפר את הוראות הצו, ועומדת לו טענת הגנה מן הצדק	459
11.	לא נמצאה טעות או פגם בקביעותיו של בית-משפט קמא, הן בעניין קיומו או אי קיומו של פגם והן בעניין השלכותיו על המערער ועל זכותו להליך הוגן	460
12.	טענת ההגנה מן הצדק תבחן כראוי ולעומקה בהליך העיקרי	463
13.	הפליה משמעותה הבחנה פסולה בין שווים הנעדרים שונות רלבנטיות	463
14.	דעת הרוב בפסיקה נוטה לדעה שאין מקום לטענות הגנה מן הצדק נגד צווים מינהליים	464
15.	המאשימה סירבה שיואשם רק בעבירת סיוע ולפיכך נטען להגנה מן הצדק המצדיקה הפחתה בענישה	464
16.	קציני הפיקוח התעמרו והתנכלו למערער, עד כדי "הגנה מן הצדק"	465
17.	המבקש טען להגנה מן הצדק, שכן הבקשה למתן צו הפסקת שימוש הוגשה לאחר שהמבקש הגיש בקשה להישפט בעקבות קנס מנהלי בסך של 300,000 ש"ח	465
18.	טענת אכיפה בדרנית היא, קודם כל, טענה עובדתית ובגדרה יש להצביע על קבוצת שוויון רלוונטית עליה נמנה הנאשם ולגביה נאכף הדין באופן שונה. בנוסף, יש להתייחס לטעמים שביסוד השוני באכיפה - אם מדובר באכיפה בדרנית פסולה או באכיפה חלקית לגיטימית	466
19.	עוצמת הפגם "לא עולה כדי פגם המקים הגנה מן הצדק"	467
20.	ככל שבקשת ההסגרה לא תידחה בשל הגנה מן הצדק יש לכל הפחות לפסול את הראיות שנאספו באופן פסול	468
21.	השיהוי במתן מענה על-ידי המשיבה לפנייתו לביטול הדו"ח. התשובה לפנייתו התקבלה בחלוף 3 חודשים ולשיטתו יש בפרק זמן זה להטות את הכף לטובת קבלת עתירתו למתן הגנה מן הצדק	469
22.	לא הוצגה כל תשתית באשר לטענת ההגנה מן הצדק	470

23.	האם "הגנה מן הצדק" חלה גם בהליכים אזרחיים?	471
24.	באשר לטענה בדבר שיהוי בהגשת כתב האישום נקבע כי אין בטענה זו כדי להוביל למתן הגנה מן הצדק במקרה זה	472
25.	טענת ההגנה לביטול כתב האישום מטעמי הגנה מן הצדק, בשל אכיפה בדרגתית, נשענה הן על החלטת המשיבה שלא להעמיד לדין את בעלי הכלבים בשל יציאתם מהחצר ללא ליווי והן על החלטת המשיבה שלא להגיש כתבי אישום במקרים אחרים נגד מי שביצע מעשה שכזה כלפי בעל חיים שסיכן אותו	472
26.	טענת אכיפה בדרגתית ראוי שתעלה במקרים חריגים בלבד, כאשר קיים אצל המשיב חשש אמיתי להפליה מפני רשויות אכיפת החוק	474
27.	מאחר שנקבע שהעיכוב והמעצר היו כדין ממילא אין מקום לטענת הגנה מן הצדק	474
28.	הטענה לאכיפה בדרגתית באותו בניין אינה עולה בקנה אחד עם טענת ב"כ המערער כי לבניין עומדות 30% זכויות בניה למגורים ומשאלה לא נוצלו על-ידי בעלי הנכסים האחרים הרי שהמערער רשאי היה למצות את הזכויות	475
29.	טענה של "ניגוד עניינים" לא נמנית על הנסיבות העובדתיות שיכולות לעורר טענה של הגנה מן הצדק	476
30.	דוקטרינת "הגנה מן הצדק" חלה גם בהליכי הסגרה	476
479	פרק ג': בית-משפט שלום	
1.	טענה של הגנה מן הצדק מקומה בהליך פלילי בעוד שההליך דנן הוא אינו הליך פלילי כהגדרתו בהוראות הדין	479
2.	יש טעם לפגם בכך שהתעודה לא מצויה בתיק החקירה בעת הגשת כתב האישום. אין בכך פגיעה של ממש בזכות להליך הוגן	479
3.	פעולה בניגוד למדיניות האכיפה	480
4.	הנאשם לא עמד בתנאי הראשוני הנדרש להצגת ראיות המבססות לכאורה אכיפה בדרגתית במקרים דומים	481
5.	במסגרת האפיק הפלילי, כאשר תלוי ועומד כתב אישום נגד הנאשמים, ושעה שהבקשה עולה במסגרת טענה להגנה מן הצדק, לא די באותם נתונים עלומים, ולו מן הטעם שלא ניתן ללמוד מהם דבר באשר לקיומה של אכיפה בדרגתית, כפי שזו הוגדרה בפסיקה	482
6.	קשה לקבל טענות של "הגנה מן הצדק", ביחס לאופן החזרת מי שברח מפני בירוורו של כתב אישום חמור למדינה אחרת, שאינה בת הסגרה	482
7.	הטוען להגנה מן הצדק המבסס טענתו על אי-נקיטת הליכים כנגד אחרים, צריך להראות כי עניינם של האחרים דומה לעניינו	482
8.	אכיפה בדרגתית מצד המאשימה, שהעמידה רק אותו לדין, למרות שהמתלוננת הודתה בביצוע עבירות פליליות כלפיו	482
485	שער ז': הגנה מן הצדק - דוגמאות שנת 2026	

פרק א': שלום.....	485
1. החקירה גם הקריאה למשטרה הראשונית ופעילות השוטרים בשטח וגם הליכי החקירה קישרו למטרה לא כשרה את העובדה שהוא בעל חזות ערבית ולא בכדי הוא גם נאשם בעבירת ביטחון שמיועדת בשגרה לפלסטינים בשטחים.....	485
2. השימוש בדוקטרינת ה"הגנה מן הצדק" יידרש רק במקרים חריגים ביותר, בהם יוכח קשר סיבתי ענייני בין מחדל של המדינה לבין ההליך או ביצוע העבירה. המקרה דנן איננו נמנה עם מקרים חריגים אלו.....	485
3. קמה לנאשם במקרה הנידון הגנה מן הצדק אשר מכוחה מוסמך בית-המשפט להורות על ביטול ההרשעה.....	486
4. הטענה להגנה מן הצדק בשל טענה לאכיפה בררנית אינה מצדיקה ביטול כתב האישום.....	486
5. המאשימה נהגה בחומרה יתרה עם הנאשם, נוכח מעמדו כקצין בכיר במשטרה. התייחסות זו, הובילה המאשימה להגשת כתב האישום ולא לפעול בנתיב משמעותי או אחר.....	488
6. אי-זימון נאשם לחקירה.....	488
7. התנהלות המאשימה אל מול פניות ב"כ המבקשת, התנהלות פסולה המהווה "פגיעה ישירה" בזכות הנאמת למשפט הוגן וביכולתה להתגונן כראוי.....	489
8. אין לקבוע, ככלל, כי עצם העדתו של אורגן כעד תביעה במשפט המתנהל נגד התאגיד שבו הוא אורגן, גורמת לפגיעה בהגנת התאגיד המקימה עילה לקבלת טענת הגנה מן הצדק. השאלה אם הגנתו של התאגיד נפגעה צריכה להיבחן נוכח הנסיבות הקונקרטיות של התיק.....	490
9. חוסר סבירות בהחלטת היועצת המשפטית לממשלה.....	490
10. הפגם המצוי באי-חקירת המבקש תחת אזהרה ניתן לריפוי מבלי שיבוטל כתב האישום שהוגש כנגדו מאחר וצעד הביטול שמור רק למקרים קיצוניים ומטעמים חריגים בלבד. כשהמקרה דנן אינו אחד מהם.....	490
11. המחדלים החקירתיים הם אינם בבחינת נסיבה הקשורה בביצוע העבירה, שכן אין בהם כדי להשליך על עצם הרשעה ועל נסיבותיה, והם בבחינת נתון לוואי.....	491
12. האם היעדר אכיפה נגד חברת כוח אדם אשר לטענת הנאשם, העובד הועסק אצלו באמצעותה - מקים טענה של אכיפה בררנית.....	491
13. האשם התורם, אינו עולה כדי הגנה מן הצדק או לכדי זיכוי הנאשם, אך בוודאי שתהיה לכך השפעה לעניין העונש שייגזר על הנאשם.....	492
14. לא הובאו ראיות שחרף הימצאות האחר בישראל וקיום ראיות מספיקות - לא הוגש נגדו כתב אישום וכי אי-הגשתו נבעה משיקולים זרים או פסולים ולא שיקול ענייני, לרבות קושי ראייתי.....	492
15. אכיפה בררנית וזאת כיוון שהמאשימה לא הסכימה לביטולו של כתב האישום גם כנגד הנאשם כפי שעשתה בעניינו של המתלונן.....	492

פרק ב': בית-המשפט המחוזי..... 493	
1. לא היה מקום לנקוט בהליכים פליליים לאחר שננקטו סנקציות אזרחיות נגד המשיבים, ונחתם הסכם פשרה, וכי התנהלות זו מקימה למשיבים סעד של "הגנה מן הצדק"..... 493	
2. אין להמשיך את בירור ההליך הפלילי בעניינו של המשיב, ויש להורות על ביטול ההליכים הפליליים נגדו, מכוח דוקטרינת ההגנה מן הצדק. 493	
3. האופן בו הפעילו הרשויות את שיקול-הדעת בבואן להחליט על העמדה לדין..... 494	
4. אין בטענת שיהוי בעצמה, כדי לאפיין את הסגרת המשיב לארצות הברית כחוסר צדק משווע או התעמרות קשה, או כבמקרה בו ההסגרה עולה כדי סתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית, כנדרש לעיגון ההגנה מן הצדק..... 495	
5. לא הונחה כל תשתית המלמדת על-כך שהגנת המערער נפגעה מחמת השיהוי האמור - מוביל למסקנה, כי אין בשיהוי זה כדי להוביל לזיכוי המערער..... 495	
6. הגנה מן הצדק שמצדיקה בנסיבות העניין הקלה בעונשו של הנאשם. הרשויות לא מיצו עד תום את חקירתו של אחד השותפים לביצוע העבירות, אשר גם לא הועמד לדין למרות שייתכן כי הוא היה זה שסיפק את כלי הנשק שנמכרו לסוכן..... 495	
7. משהמאשימה בחרה שלא להגיש כתב אישום גם נגד אבו עזא ללא כל הסבר הגיוני, קמה לנאשם טענה של הגנה מן הצדק - אכיפה בררנית, והמענה הראוי לכך יינתן בהקלה בעונשו..... 496	
פרק ג': בית-המשפט העליון..... 499	
1. טענה בדבר אכיפה בררנית היא טענה שעשויה להקים הגנה מן הצדק בהליך הפלילי, אולם ספק אם טענה מעין זו, ככלל, עשויה להצדיק ביטולו של צו הריסה מינהלי..... 499	
2. ההגנה לא הניחה תשתית ראייתית ראשונית לטענותיה למחדלי חקירה ואכיפה בררנית ואף לא הובהר מדוע קבלת הנימוקים ומכתבי הסגירה יוכל לסייע להגנתו של הנאשם..... 499	
3. נדחתה טענת ב"כ הנאשמים לפיה לא מוגש כתב אישום כנגד כל נישום שאינו מגיש את דו"חותיו במועד, אלא כתבי האישום מוגשים באופן רנדומלי, ולכן קמה לנאשמים טענה של הגנה מן הצדק בשל אכיפה בררנית..... 499	